Helyi fejlesztések az emberek és a környezet szolgálatában

FFE Fenntarthatóság Felé Egyesület
Kör Alapítvány
Pécsi Zöld Kör
CEE bankwatch network

Helyi fejlesztések az emberek és a környezet szolgálatában

A helyi szereplők - önkormányzatok, vállalkozások, civil szervezetek - döntései meghatározó szerepet játszhatnak egy igazságosabb, alacsonyabb erőforrás- és energiafelhasználású társadalom elérésében. A helyi társadalom és gazdaság szereplői számos lehetőséggel rendelkeznek, hogy a területükön elindítsák az ehhez szükséges folyamatokat.

Ebben a kiadványban **elvi és gyakorlati megoldásokat, példákat javaslunk,** melyek alkalmazása segítségével olyan programok valósíthatóak meg,

melyek egyszerre veszik figyelembe a helyi emberek megélhetésének szempontjait és a környezet eltartó képességét.

Ráadásul az elkövetkező időszakban az Európai Uniós források felhasználása újabb lendületet vesz. Az így finanszírozott különböző programok és projektek kivitelezése során

alapvető fontosságú a fenntartható fejlődés szempont-rendszerének érvényesítése.

Az alább ismertetett szempontrendszer nemcsak a projektet megvalósítónak, hanem a fejlesztési dokumentumok készítőinek is segítséget nyújtanak, hogy milyen beruházások támogatása és előtérbe helyezése jelenthet hosszú távú megoldást egy-egy térség szereplőinek.

Az első részben egy közösség által megvalósított hosszú távú, rendszerszintű tervezés fontosságára hívjuk fel a figyelmet, és adunk ehhez javaslatokat. Második részben megnézzük, hogy az egyes konkrét projektek megvalósítása során mik azok a szempontok, amik követése szükséges ahhoz, hogy elmondhassuk,

a projektünk megfelel a fenntarthatóság követelményeinek.

Helyi fejlesztések az emberek
és a környezet szolgálatában

HOSSZÚ TÁVÚ TERVEZÉS, RENDSZERSZINTŰ GONDOLKODÁS

Stratégia a közösség számára, a közösséggel közösen

Egy település, térség közösségnek érdemes közösen világos hosszú távú stratégiát kialakítani, mely mindenki számára világossá teszi, hogy a vezetők felelősséget éreznek a lakosság jövőjéért, illetve az ott élők, a vállalkozások is világos iránymutatást kaphatnak. Az hosszú távú stratégia mellett a rövidebb távra szóló (5-10 év) akcióterv garantálhatja egy stratégia gyakorlati megvalósítását. Ennek célja, hogy a fejlesztések ne ad-hoc módon valósuljanak meg, hanem ott történjenek meg a beruházások, ahol a leginkább szükség van rá, és fajlagosan a legnagyobb eredmény legyen elérhető. Biztosíthatja, hogy egy terület tevékenységeit, új fejlesztéseit összehangolják és figyelembe vegyék az erőforrás- és energiahatékonyság szempontjait. Mert előfordulhat, hogy miközben az egyes tevékenységek javítják, más tevékenységek rontják ezeket.

Természetesen a stratégia és akcióterv elkészítésébe és megvalósításának segítésébe be kell vonni a településen működő vállalkozásokat, oktatási intézményeket, civil szervezeteket, lakosságot, azaz már a kezdetektől az érintettek széles köre részt vehessen a döntés előkészítésében, a döntéshozatalban, hozzáadhassa szempontjait a közös gondolkodáshoz.

Beruházások a jövőnek

A hosszú távra tervezést az egyes fejlesztéseknél is alkalmazni kell. Sokszor nem foglalkozunk vele, hogy a ma megvalósított beruházásokat, létrehozott épületeket 50-100 év múlva is használni fogjuk. Ragaszkodunk a már alkalmazott technológiákhoz, és a jelenlegi jogszabályokhoz. Pedig például az új szabályozások szerint a 2020-tól az új építésű épületek fűtésre fordított energiafelhasználásának a 0-hoz kell közelítenie. Új építések esetén már most célul kell kitűzni ezeket a magasabb elvárásokat. A beruházások magasabb költségei megtérülnek az üzemeltetés során, valamint megfelelő tervezéssel alacsonyabbak, mint az utólagos átalakítások.

Helyi fejlesztések az emberek és a környezet szolgálatában

Döntéseink összes hatásának figyelembe vétele

Környezetünk mai állapotáért nagymértékben felelős az a rendszer, mely lehetővé teszi, hogy a tevékenységeink negatív külső környezeti hatásait (externália) ne kelljen figyelembe vennünk a döntéseink során. Így a termelő vagy szolgáltató nem fizet azokért a hátrányokért, amelyeket a kisebb-nagyobb közösségnek, a társadalomnak okoz. Döntéseink során a szennyező fizet elvnek is meg kell jelennie. Míg alapvető elvárás egy vállalkozás, vagy egy önkormányzat beruházása esetében, hogy a közvetlen környezeti hatásokat vegyék figyelembe, ezzel párhuzamosan szükséges a külső környezeti hatásokkal is legalább elkezdeni foglalkozni. Tipikusan ilyen eset például egy bevásárlóközpont létrehozása. Ebben az esetben a jellemzően nem helyi magánberuházó profitjával áll szemben a helyi kisebb boltok bezárása és a megnövekedett autóforgalom miatti levegő- és zajszennyezés.

Körkörös gazdaság

Az Európai Bizottság felmérései szerint évente 15 tonna anyagot használunk el az EU-ban fejenként, és ebből 4,5 t hulladék, amelynek több mint felét hulladéklerakókban helyezik el. A körkörös, kék gazdaságra vagy az ipari ökológia folyamataira váltás az újrahasználatot, javítást, újrahasznosítást helyezi a középpontba, így a hulladékból erőforrás válik. Az egyik vállalat hulladéka lehet egy másik vállalat nyersanyaga, így anyagi és pénzügyi erőforrást is spórolhatunk. Az ipari ökológia területi szintű megközelítése a városökológia, mely holisztikus megközelítéssel figyelembe veszi a város ökológiai paramétereit meghatározó tényezőket (klíma, vegetáció, vizek, talajok), a környezeti terhelést, valamint a városi emberi populációk biológiai és társadalmi sajátosságait is (demográfiai, orvosi, szociális, szociológiai jellegű kérdések).

Leszakadó rétegek segítése

Egy egészséges közösségnek nem szabad megfeledkezni a hátrányos helyzetű csoportokról sem. Segíteni kell a mindennapi élethelyzetük javításában, lehetőleg úgy, hogy aktívan bevonjuk őket a megoldásba is. A szegénységben élők egyik legnagyobb problémája a rezsi számlák, benne a fűtési és elektromos energia költségek kifizetése. Az elmúlt évek energiaár csökkentései könnyebbséget jelentenek a lakosság számára, de hosszú távú

megoldást a rezsiköltségek fogyasztás általi csökkentése jelenti.
Sajnos pont azok képtelenek csökkenteni fogyasztásukat, akik a legnehezebben fizetik ki a rezsiszámlákat. Egyrészt nincs is pénzük például leszigetelni a házukat, nyílászáróikat vagy korszerűbbre cserélni kazánjukat, de a szükséges szemlélet és tudás is hiányzik. Ezen a helyzeten olyan programokkal kell segíteni, mely a helyi erőforrásokra épül, alkalmazkodik az életmódjukhoz, és amely a szegénységben élő embereket vonja be a beruházások végrehajtásába. Például olyan tradicionális, vagy arra építő építési technológiák felhasználásával, mint a vályogtégla, rakétakályha. Így a jövedelemtermelés, munkához jutás szempontjai is érvényesíthetőek az energiahatékonysági célok mellett. A beruházások során a leszakadó rétegek számára az energiaügyekkel kapcsolatos speciális tudatformáló, közösségi, szociális programok indítása is javasolt.

Helyi erőforrások számbavétele

Ma már számos mutatószám van, mely egy adott terület, lakosság, termék, szolgáltatás környezeti terhelését mutatja meg. Ilyen például az ökológiai lábnyom vagy a vízlábnyom. Használjuk ezeket. Egy térség esetében fontos az is, hogy tisztában legyünk a terület anyag, energia, erőforrás folyamataival is. Mit importálunk kívülről? Milyen és mennyi helyi erőforrást használunk fel? Milyen és mennyi hulladékot termelünk, mi az, ami elhagyja a területünket? Ebbe a felmérésbe érdemes belevenni az anyagi erőforrásokat is. Ez az információ hozzásegít bennünket, hogyan csökkentsük környezeti terhelésünket és optimalizáljuk erőforrás felhasználásunkat. A terhelés és anyagfolyamatok mellett tisztában kell lennünk a helyben felhasználható erőforrások mennyiségével és minőségével is, hogy azokat megfelelő módon tudjuk használni. Ilyen erőforrások lehetnek például a nap, víz, szél, talajhő, hulladék, biomassza, melyeket szintén csak kellő gondossággal, de felhasználhatunk.

Helyi fejlesztések az emberek és a környezet szolgálatában

Helyi erőforrások helyben tartása

Egy megyei jogú város éves energiaszámlája – beleértve az önkormányzati, állami, lakossági, vállalkozási infrastruktúrát – több mint 50 milliárd forint is lehet. Egyáltalán nem mindegy, hogy ez a hatalmas összeg helyben hasznosul, vagy esetleg az országhatáron kívül fölözik le ennek legnagyobb hasznát. Közép- és hosszú távú tervet kell készíteni, hogy ebből a forrásból minél nagyobb százalék hasznosuljon helyben. De más területen is hasonló a helyzet. Hiába várjuk egy térség felzárkózását az uniós forrásoktól, ha ezzel párhuzamosan nagyságrendekkel több forrás hagyja el a térséget csak az által, hogy lakosság nem helyi élelmiszert vásárol. Helyi termékek előállításának és vásárlásának az ösztönzésével lehet valódi gazdaságfejlesztést elérni.

Helyi pénz bevezetése

A helyi erőforrások felhasználása azért is ütközik nehézségekbe, mert szembemegy a globalizált gazdaság alapvető érdekeivel és rendszerével. Viszont egy jól megválasztott eszköz megtörheti ezt az ördögi kört. A helyi pénz segítségével a fogyasztók automatikusan helyben előállított terméket vagy szolgáltatást vásárolnak helyi vállalkozóktól, akik ehhez helyi alapanyagokat vásárolnak a befolyó helyi pénzből. Ez csökkenti az ellátási láncot, azaz csökkenti az energiafelhasználást, a megtermelt profit helyben hasznosul, erősíti a helyi értékeket. Helyi szinten az önkormányzatnak áll rendelkezésére a legtöbb lehetőség ennek a folyamatnak az elindítására, és már több hazai példából lehet okulni.

FENNTARTHATÓSÁG SZEMPONTJAINAK ÉRVÉNYESÍTÉSE A BERUHÁZÁSOK SORÁN

Az egyes projektek, beruházások fenntarthatósági szempontú javítása érdekében három területen vizsgáljuk meg, hogy mit érdemes és lehetséges megtenni. Először áttekintjük a négy szempont elvi hátterét, utána pedig a négy területhez kapcsolódóan konkrét kritériumrendszert javaslunk. Ennek felhasználásával minden érintett szereplő, a pályázati felhívásokat készítők, a projekt-tervezők, vagy projektgazdák áttekintetik az összes releváns szempontot, mely segítségével a projekt fenntarthatósági teljesítménye értékelhető és javítható.

Környezeti szempont

Környezeti szempontból a legfontosabb, hogy a projekt csökkentse a környezetet érő terheléseket. Azért is a terhelések csökkentése a lényeges, mert ezek jól mérhetők az egyes beruházások megvalósítás és működtetése közben. Ezzel ellentétben a környezet állapotát számos külső és belső környezeti körülmény határozza meg együttesen. Biztosak lehetünk tevékenységeink pozitív környezeti hatásaiban, amennyiben csökkentjük a környezetet érő terhelést, még akkor is, ha ezt a környezet állapotváltozása nem igazolja vissza, mert a más tevékenységekből származó terhelések felülmúlják a program tevékenységeinek pozitív hatását. Mit kell ennek érdekében tennem:

- A terhelések csökkentése érdekében az abszolút erőforrás-felhasználás mértékét kell csökkenteni.
- A terhelések csökkentése érdekében javítanom kell a térszerkezet természetességén, meg kell szüntetni a még fennmaradt természetes ökoszisztémák felszámolását, vagy elkerülhetetlen esetben gondoskodni kell más területek egyenértékű helyreállításáról.
- A környezeti kibocsátásokat abszolút mértékben szükséges csökkenteni.

Társadalmi szempontok

Elengedhetetlen, hogy egy helyi projekt tervezésébe bevonjuk a helyi közösségeket is. Minél többen vesznek részt a projekt tervezésében és kivitelezésében, annál sikeresebb lesz a projekt. Ehhez szükséges az érdekelt lakosok bevonása a tervezési szakaszba, és az együttműködés a kivitelezés ideje alatt is a kivitelezésben, és/vagy a projekthez kapcsolódó helyi tevékenységekbe.

A helyi közösség igényeinek figyelembe vételével garantálható, hogy a fejlesztések javítsák az életminőséget, az elérhetőséget, a rekreációs lehetőségeket, a környezet-egészségügyi feltételeket, a zöldfelületek mennyiségi és minőségi bővülését, csökkentsék a stresszt okozó tényezőket (zaj és rezgés, zsúfoltság), tiszteletben tartva az épített környezet szerves értékeit, a helyi szerves kultúra szellemi és tárgyi alkotásait. Miközben a világgazdaság a profit maximalizálására törekszik, hajlamos figyelmen kívül hagyni a környezeti és társadalmi tényezőket, addig a szülőföldjükhöz kötődő emberek igyekeznek hosszan tartó értékeket létrehozni. Egy helyi családi vállalkozás például helyieken alapul, akik így kellően motiváltak, hogy megóvják környezetüket, fizetik az adót és színvonalas munkahelyeket teremtenek. A helyi önálló gazdaságok hosszú távú munkalehetőséget tudnak biztosítani, melyek a környezeti és társadalmi korlátokat is tiszteletben tartják.

Projekt menedzsment

A projekttől megkívánt környezeti és társadalmi célokat csak egy jól felkészült menedzsment garantálja, amely a tervezéstől a kivitelezésen keresztül a megvalósulásig biztosítja a kívánalmak érvényesülését. A fenntarthatósági (felsorolt környezeti és társadalmi) szempontot a teljes életciklusban (létesítés, megvalósulás, megszűnés) meg kell valósítani az előrelátó tervezés, és felelősségteljes végrehajtás biztosításával. Eközben a fejlesztésnek az átlagember számára is átláthatónak kell lennie, valamint a korrupció megelőzésére létrehozott szabályoknak megfelelőnek és könnyen számon kérhetőnek kell lennie.

Fenntarthatósági követelmények

Környezeti szempontok

Energiafelhasználás csökkentése

- A projekt elsősorban csökkentse a meglévő energiafelhasználást, vagy váltson fel egy már meglévő tevékenységet energiatakarékosabbra. Ennek során minimalizálni kell a fosszilis energiaforrások felhasználását.
- Gondoskodni kell a megújuló energiaforrások felhasználásáról, arról, hogy a fosszilis energiaforrásokat megújulók váltsák ki.
- Gondoskodni kell az energiaforrások elérhető legmagasabb fokú hatékony használatáról.
- A megújítható erőforrásokat (víz, talaj, levegő, biomassza, fajok, fajták) megújuló képességük szerint kell felhasználni, vagyis a lételemnek tekintett, feltételesen megújuló környezeti elemek használata ne haladja meg azok rugalmasságát és önmegújító képességét.

Anyagfelhasználás mennyiségének csökkentése, anyagfelhasználás minőségének javítása, helyi anyagfelhasználás növelése.

- Az anyagfelhasználásnál figyelembe kell venni a környezettudatos gondolkodásmódot, a környezetbarát technológiák és anyagok alkalmazását, az energiahatékonyságot, a megújuló energiaforrások használatát.
- Elsősorban természetbarát anyagokkal történjen a fejlesztés - például ne olyan műanyag legyen a szigetelő anyag, amely környezetre káros komponenst tartalmaz.
- Olyan alternatív technológiák használatát kell előnyben részesíteni, amelyek a helyi erőforrások felhasználását, a természetbarát szempontokat helyezik előtérbe (például szalmabála, szupervályog, tömegkályha).
- Minimalizálni kell a szállítással, anyagmozgatással járó tevékenységeket.

Helyi fejlesztések az emberek és a környezet szolgálatában

Keletkező hulladékok mennyiségének csökkentése, minőségének javítása.

- A hulladékok keletkezésének megelőzését elsősorban a takarékossággal, másodsorban a mellék és főtermékek újra-használatával, vagy hasznosításával, más termelési ciklusokba való visszajuttatásával kell elérni.
- Törekedni kell a toxikus, akkumulációra hajlamos és perzisztens vegyi anyagok kibocsátásával járó tevékenységek kizárására, illetve a természetes, biológiai úton lebomló anyagok felhasználására.
- Gondoskodni kell a környezetre ártalmas hulladékok megfelelő lerakásáról.
- Törekedni kell a biológiailag lebomló hulladékok keletkezésére, ha a hulladék keletkezése nem elkerülhető.
- A fejlesztések vegyék figyelembe az elővigyázatosság és a megelőzés elvét, amennyiben nem bizonyítható a környezeti ártalmatlanság.

Természetes élőhelyek, zöldfelületek, területének növelése, minőségének javítása, biológiai sokféleség megőrzése.

- A lehető legnagyobb mértékben meg kell őrizni a természetes térszerkezetet, ahhoz illeszkedni kell: figyelembe kell venni a létező ökológiai hálózat szerkezetét, s elkerülni a hálózati elemek sérelmét. Nem használhatunk olyan területeket, amelyek természetes állapotban maradtak fenn. A fejlesztés nem valósulhat meg olyan területen, amelynek közelében természetes ökoszisztéma van, s amely a fejlesztés következtében károsodhat.
- Minimalizálni kell azt a helyigényt, amelyet a természetes környezetből veszek el.
- Lehetőleg el kell kerülni a zöldmezős beruházást, s inkább már korábban használt, ún. barna mezőket kell választani.
- Figyelembe kell venni a tájképi sajátságokat, szervesen illeszkedni kell a táj eredeti használatához.
- A fejlesztés ne legyen olyan közelségben természetvédelmi oltalom alatt álló területhez, hogy az a fejlesztés bármely szakaszában (létesítés, megvalósulás, felhagyás) jelentős hatást gyakoroljon a védett terület állapotára, az ökológiai feltételeket irreverzibilisen megváltoztassa.

Helyi fejlesztések az emberek és a környezet szolgálatában

- A fejlesztésnek távol kell tartani az invázív fajokat, azok elterjedését meg kell előznie.
- A fejlesztés nem okozhat olyan károkat a környezetben, melyet törvény szabályoz.
- A környezet erőforrásainak felhasználása során el kell kerülni a biológiai sokféleség csökkenését.

Vízfelhasználás csökkentése, vízháztartás, mezo- és mikroklíma megőrzése

- A fejlesztés lehetőleg csökkentse a vízfelhasználást, a felesleges vízhasználatot el kell kerülni, víztakarékos megoldásokat kell alkalmazni (esővízgyűjtés, szürke és fekete szennyvíz elválasztása).
- A fejlesztések ne változtassák meg az eredeti ökológiai körülményeket, pl. mezo- és mikroklíma stb.
- Kerülni kell a vízháztartást megbontó tevékenységeket, illetve törekedni kell az eredeti vízháztartás helyreállítására.

Környezeti kibocsátások csökkentése

- A fejlesztések járuljanak hozzá a környezeti kibocsátások abszolút mértékű csökkenéséhez, minden befogadó (légkör, víz, talaj), és szennyező anyag esetében, minimum elvárásként tartsa be a területre érvényes kibocsátási határértékeket.

A lakosságot érő környezeti stressz csökkentése

- El kell kerülni, és csökkenteni kell a környezeti stresszt okozó tevéknységeket, amelyek zsúfoltsággal, magas zaj és rezgéssel, bűzkibocsátással, az általános komfort csökkenésével stb. járnak.

Társadalmi szempontok

Épített környezet szerves értékeinek, a helyi szerves kultúra szellemi és tárgyi alkotásainak védelme, tájképet, településkép javítása, magas fokú esztétika élmény biztosítása.

- A fejlesztés ne sértse az épített környezet szerves értékeit, a helyi szerves kultúra szellemi és tárgyi alkotásait, járuljon hozzá azok fejlesztéséhez, lehetőleg arra alapuljon.
- A fejlesztések fizikai megjelenésükkel is támogassák a helyes környezeti tudatot, a környezeti ismeretek megszerzését, adjanak lehetőséget a helyes értékek és viselkedés elsajátítására.

A külső társadalmi költségek minimalizálása, a külső hasznok maximalizálása.

- A fejlesztések ne sértsék mások jó életminőségét azáltal, hogy átterheléseket hoznak létre (zaj, közlekedés, stb.) Emellett csökkentsék a társadalmi egyenlőtlenségeket is.

- A fejlesztések minimalizálják a külső társadalmi költségeket és maximalizálják a külső hasznokat (externáliák). A külső költségek azok, amelyeket a társadalom egésze, egy közösség, vagy a környezetben élők kénytelenek kifizetni, hogy kompenzálják a fejlesztés káros következményeit. Pozitívak a hatások, ha a társadalom egésze, vagy a környezetben élők nyertek a fejlesztés következtében, például nő az ingatlanuk értéke, csökkenek a stressz faktorok, stb.
- A fejlesztések biztosítsák, hogy a jövő generációk és a szomszédságok erőforrás használati szükségletei ne sérüljenek, a fejlesztések ne hozzanak létre idő és térbeli átterheléseket.

Helyi fejlesztések az emberek és a környezet szolgálatában

A projekt hasznaihoz való egyenlő hozzájutás biztosítása.

- Azonos mértékű részvétel biztosítása az érintettek és az érdekeltek részéről.
- A fejlesztések hasznaihoz biztosítson egyenlő hozzájutást, ne zárjon ki senkit sem annak használatából, élvezetéből.
- A fejlesztések javítsák a helyi közösség életminőségét, javítsák az elérhetőséget, a rekreáció lehetőségét a zöldfelületek mennyiségi és minőségi javításával, a környezet-egészségügyi feltételeket, csökkentsék a stresszt okozó tényezőket (zaj és rezgés, zsúfoltság).

A környezeti kockázatok minimalizálása.

- A fejlesztések kerüljék el, minimalizálják a környezeti kockázatokat.
- A fejlesztés ne sértse a környezet jogszabályokkal biztosított minőségi szintjét.

A környezeti ismeretek megszerzésének támogatása, példamutatás a helyes értékek és viselkedés elsajátítása érdekében, társadalmi részvétel biztosítása.

- A fejlesztések javítsák az érintett közösség alkalmazkodó képességét a környezeti változásokhoz, mint pl., éghajlatváltozás.
- A fejlesztéseknek növelniük kell a közösségek korrupcióval, környezeti változásokkal (pl.: klímaváltozás, elszegényedés, a tömegközlekedéshez való korlátolt hozzáférés) szembeni reakcióképességét.
- A közösségi részvétel biztosítása, ezzel megelőzve a projekt kivitelezése közben adódó problémákat, tiltakozásokat, illetve bekapcsolódásai lehetőséget biztosít a helyiek számára.

Helyi fejlesztések az emberek és a környezet szolgálatában

A helyi piac erősítése, foglalkoztatás növelése, jövedelemteremtési lehetőségek, önellátási képesség javítása.

- A fejlesztések a helyi piacra, foglalkoztatásra, jövedelemteremtésre irányuljanak. A helyi foglalkoztatás létfontosságú az önállóság támogatásának szempontjából, ezen kívül csökkenti a nemzetközi piacra jellemző fluktuáció negatív hatásait.
- A megfelelő munkahelyi légkör megteremtésére is gondolni kell. A „bizonytalan munkát" nem szabad támogatni, mivel szocializálja a költségeket (pl.: társadalom- és egészségbiztosítás), ugyanakkor privatizálja a munkáltatók nyereségeit. Olyan pozíciókra kell fókuszálni, melyek a nagy gyárak adókedvezményeinek megszűnése vagy a helyi bérek növekedése mellett is fenntarthatók.
- A helyi közösségeknek elsőbbséget kéne élvezniük a helyi forrásokból származó értékek kihasználásában. A helyi fenntartható fogyasztás csökkentheti az áruszállítás negatív hatásait: az üvegházhatású gázok kibocsájtását, az importált olajtól való függést és árának változékonyságát, az útfenntartási költségeket stb.
- A „helyi fogyasztást" a terület kb. 30 km-es vonzáskörzetében kellene meghatározni, illetve a lehető legközelebbi vásárlási lehetőséget kell választani.

Projekt menedzsment

- A menedzsment ismerje és tartsa, tartassa be a környezetvédelmi szabályokat.
- A projekt tevékenységeinek összhangban kell lennie a fenntarthatóság lokális programjával (Local Agenda 21), az országos, regionális környezetvédelmi, fenntarthatósági programokkal, illetve igazodjon a helyi környezetvédelmi programok célkitűzéseihez.
- Ismerni kell a megvalósítás helyszínének, tevékenység helyének környezeti állapotát, a már meglévő környezeti hatótényezőket, a tevékenység lehetséges környezeti hatásait a lehető legpontosabban meg kell becsülni.
- Figyelembe kell venni az összegződő környezeti hatásokat.
- Előzetesen meg kell vizsgálni az alternatívákat a telepítés, a tevékenység helyével és a tevékenység módjával kapcsolatban is. Képesnek és nyitottnak kell lennie a menedzsmentnek az érintettek és érdekeltek bevonására a döntéshozatalba, biztosítani kell a megfelelő információt a biztosítása a megfelelő időben.
- A menedzsment készítsen környezettudatos irányítás tervet, valamint monitoring tervet, a környezeti célkitűzések teljesülésének nyomon követésére.
- Környezetvédelmi megbízottat, felelőst kell kijelölni.
- A jelentős környezeti hatások csökkentésére tervet kell kidolgozni, valamint azt végrehajtani és rendszeren ellenőrizni.
- Biztosítani kell a fejlesztés átláthatóságát a nyilvánosság számára.
- A környezeti kockázatok feltárása, megismertetése az érintettekkel, havária terv készítése követelmény.
- Elvárt a dolgozók környezeti oktatása, környezeti szemléletük alakítása, valamint környezet egészségügyi jó körülményeinek biztosítása.
- Biztosítani kell a környezetvédelmi jelentések készítésének szakszerűségét, az adat-és információszolgáltatást a nyilvánosság és az érintett hatóságok számára.
- Javasolt környezeti auditok végzése, és intézkedési terv kidolgozása a környezetterhelés csökkentése érdekében.

Helyi fejlesztések az emberek és a környezet szolgálatában

További, részletesebb és mélyebb információt talál erről a témáról a következő kiadványokban:

Klímasztár 2013. Települési utak a fenntarthatóság felé, Magyarországi Éghajlatvédelmi Szövetség, Reflex, 2013

A partnerség kulcsa az EU-s alapok sikeréért, SFteam, 2012

Együttműködés a fenntartható helyi közösségekért - Módszertani segédlet és példatár EU projektek tervezéséhez, MTvSz, Reflex, Ökológiai Intézet, CEPA, 2013

A fenntartható fejlődés érvényesítése a fejlesztéspolitika mindennapi gyakorlatában, MTvSz, Reflex, Ökológiai Intézet, CEPA, 2013

Energy Cities' proposals for the energy transition of cities and towns, Energycities, 2014

Kiadja:

Kör Alapítvány, Fenntarthatóság Felé Egyesület

Szerkesztette: Fidrich Róbert

Közreműködött: Dönsz-Kovács Teodóra, Antal András, Éger Ákos

Felelős kiadó: Dönsz-Kovács Teodóra

ffegyesulet@gmail.com

Jelen dokumentum tartalma nem feltétlenül tükrözi az Európai Unió hivatalos álláspontját.

A kiadvány a Norvég Civil Támogatási Alap és az Európai Unió támogatásával valósult meg.